

Emma Kari vihr ym.

Lakialoite laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tämä lakialoite on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 154/2018 vp.

Eläinsuojelulain uudistamisen tarkoitus oli nostaa Suomi eläinten hyvinvoinnin kärkimaaksi ja päivittää laki tämän päivän vaatimusten mukaiseksi. Uusi nimi, laki eläinten hyvinvoinnista, tarkoitettiin kuvaamaan tätä. Lopputulos on kuitenkin pettymys.

Hallituksen esitys uudeksi laiksi eläinten hyvinvoinnista ei huomioi riittävästi viimeisen parin vuosikymmenen aikana kertynyttä tutkimustietoa eläinten hyvinvoinnista, älykkyydestä ja tuotantoeläinten kokemasta kärsimyksestä. Hallituksen esitys sisältää monia hyviä periaatteita — jotka vesitetään lukuisilla poikkeuksilla. Esimerkiksi esitys kieltää eläimen paikalleen kytkemisen, mutta heti perään sallii poikkeussäännöllä tämän lypsylehmien kohdalla. Lypsylehmät ovat yksi niistä harvoista eläimistä, joita ylipäätään pidetään tyypillisesti paikalleen kytkettyinä.

Ihmiset ovat entistä kiinnostuneempia eläinten hyvinvoinnista. Tämä näkyi myös lakiluonnoksen keräämien lausuntojen määrästä, joita kertyi 400. Kansalaisten ja asiantuntijoiden huolet kuitenkin jätettiin huomioimatta: tuotantoeläimiä saa yhä pitää pitkäaikaisesti paikalleenkytkettyinä, riittävää kivunlievitystä ei taata, turkistarhausta ei kielletä ja monien parannuksienkin siirtymäajat ovat todella pitkiä.

Vihreiden mielestä eläinsuojelulakimme tulee olla maailman paras. Suomalaisten pitää voida olla varmoja siitä, että täällä eläimet voivat paremmin kuin missään muualla. Hallituksen esitys ei sitä tee, vaan hukkaa mahdollisuuden taata eläimille hyvä elämä ja samalla kohottaa entisestään Suomen maatalouden mainetta. Nyt päinvastoin uhkaamme jäädä jälkeen muusta Länsi-Euroopasta. Siksi esitämme tässä rinnakkaislakiesityksessä, millaisen eläinten hyvinvointilain tarvitsemme!

PERUSTELUT

Eläinten itseisarvon tunnustaminen

Lain ensimmäisessä pykälässä eli tarkoitussykälässä korostetaan eläinten kunnioitusta, hyvää kohtelua ja hyvinvoinnin edistämistä. Nämä tavoitteet perustuvat eläinten itseisarvon tunnustamiseen. Eläimellä on siis itseisarvo — arvo, joka on riippumaton siitä, tuottaako eläin ihmiselle hyötyä tai huvia. Vihreiden mielestä eläinten itseisarvon mainitseminen lain tarkoitussykälän tavoitteiden perusteena on välttämätöntä, jotta ymmärretään lain eläinten hyvinvoinnista koskevan kaikkia eläimiä — riippumatta niiden suhteesta ihmiseen.

Riittävä kivunlievitys taattava

Eläinten hyvinvoinnin turvaamisen yksi keskeinen kulmakivi on se, että eläimille aiheutuvaa haittaa ja etenkin kipua ja kärsimystä pyritään välttämään.

Hallituksen esitys vaatii, että kivuliaissa toimenpiteissä on käytettävä kivunlievitystä. Tämä ei kuitenkaan riitä takaamaan riittävää kivunhoitoa. Tarvitaan kirjaus siitä, että eläimille on taattava sekä riittävä toimenpiteen aikainen kivunpoisto tai nukutus että jälkikivun lievitys.

Erityisen kivulias, nykyään vähäisellä tai olemattomalla kivunlievityksellä tehtävä toimenpide on porsaiden kastointi. Porsaiden kastointi tehdään, jotta lihaan ei tulisi niin sanottua karjunhajua, jota kuluttajat eivät pidä mieluisana. Kastratio on eläimille iso, kivulias ja stressaava toimenpide.

Tässä rinnakkaislakialoitteessa esitetään säädettäväksi, että mikäli haluttu tavoite voidaan saavuttaa usealla eri toimintatavalla, niistä pitää valita eläimelle vähiten haittaa aiheuttava.

Karjunhajun torjumiseen on olemassa vaihtoehtoisia toimintatapoja. Esimerkiksi Isossa-Britanniassa, Espanjassa, Portugalissa ja Kreikassa porsaita ei pääsääntöisesti kastroida, vaan ne teurastetaan nuorella iällä ennen sukukypsyyttä, jolloin karjunhajua ei lihaan ennätä kehittyä. Myös kastointi rokottamalla, eli niin sanottu immunokastointi, on osoittautunut hyväksi keinoksi karjunhajun synnyn ehkäisyyn.

Kirurginen kastointi ei siis ole välttämätön toimenpide sianlihaa tuottaessa. Vaihtoehtoisia toimintatapoja on, ja ne turvaavat porsaiden hyvinvoinnin paremmin kuin kastroinnin salliminen. EU:ssa tuottajien, teollisuuden, vähittäiskaupan, eläinsuojelujärjestöjen sekä komission edustajista koostuva työryhmä on esittänyt luopumista kirurgisesta kastratiosta vuoteen 2018 mennessä.

Tuotantoeläinten vapaa liikkuminen taattava

Eläimille tulee taata mahdollisuus toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään, esimerkiksi liikkua, levätä, muodostaa sosiaalisia suhteita, tutkia ympäristöään, ruokailla ja leikkiä. Tämän vuoksi lain ei tule sallia eläinten liikkumisen estämistä. Hallituksen esityksessä lehmiä saa maidontuo-

Lakialoite LA 39/2018 vp

tannossa pitää edelleen kiinnikettyinä. Samoin sikoja saa pitää porsitushäkeissä, ja tiineytys-häkitkin ollaan kieltämässä vasta 15 vuoden siirtymäajalla.

Esitämme tässä rinnakkaislakiesityksessä parsinavettojen kieltä kaikille lehmille. Parressa lehmä elää kaulastaan kytkettynä navetassa kapeassa rajatussa tilassa. Parressa lehmä ei pääse liikkumaan tai kääntymään vaan voi vain seistä tai maata. Parsinavetat on kielletty Norjassa ja Tanskassa, ja Ruotsissa uusia ei saa enää rakentaa. Kielto tulisi voimaan lihakarjan osalta 5 vuoden siirtymäajan jälkeen ja maitokarjan osalta 8 vuoden siirtymäajan jälkeen.

Lisäksi vaadimme kaikille naudoille ympärivuotista jaloittelua laitumella tai tarkoitukseen sopivassa ulkotarhassa. Ympärivuotinen ulkoilu parantaa nautojen hyvinvointia, sorkkien kuntoa, ruokahalua ja vastustuskykyä. Naudat, jotka saavat jaloitella myös talvella, ovat rauhallisempia ja helpompia käsitellä. Myös pihatton puhtaanapito ja muu huolto on helpompaa, kun navetta on tyhjiään. Hallituksen esityksessä vain parressa pidettäville naudoille asetetaan laidunnusvelvoite 90 päivän ajan vuodessa. Esitämme kaikille naudoille, myös pihattonavetoissa kasvaville, ympärivuotista mahdollisuutta jaloitteluun ulkona. Kesällä nautojen on päästävä laitumelle vähintään kahdeksi kuukaudeksi ja talviaikaan ulos jaloittelemaan vähintään kaksi kertaa viikossa vähintään tunnin kerrallaan. Jaloitteluvaatimus tulisi voimaan heti lain voimaantullessa, ja siitä voidaan myöntää poikkeus olemassa oleville navetoille, joissa vaatimuksen toteuttaminen on mahdotonta. Lisäksi vaatimuksen toteuttamisessa huomioidaan sääolosuhteet.

Esitämme sikojen elinolosuhteiden parantamista kieltämällä tiineytys- ja porsitushäkit. Liikkumista rajoitetaan sioilla runsaasti porsituksen yhteydessä, lähinnä siksi, että kun siat eivät voi liikkua, työvoimaa ja tilaa tarvitaan vähemmän. Nykyään emakkoa on laillista pitää tiineytys- ja porsitushäkissä jopa 80 vuorokautta porsimiskierron aikana. Hallitus on hyvin pitkällä siirtymäajalla kieltämässä tiineytyshäkit eikä lainkaan porsitushäkkejä. Me esitämme tiineytyshäkkien lisäksi myös porsitushäkkien kieltämistä sikaloissa. Luonnossa siat kulkevat pitkiä matkoja ennen porsimistaan ja rakentavat porsimista varten pesän. Liikkumisen estävään häkkiin sulkeminen porsituksen aikaan tuottaa kärsimystä ja stressiä eläimille. Tutkimusten mukaan vapaaporsituksessa porsaskuolleisuus ei ole häkkiporsitusta suurempaa. Porsitushäkit on kielletty kokonaan tai osittain esimerkiksi Ruotsissa ja Sveitsissä. Ehdotamme, että tiineytyshäkit kielletään 5 vuoden ja porsitushäkit 10 vuoden siirtymäajalla.

Edellä mainittujen tiineytys- ja porsitushäkkien kiellon lisäksi esitämme tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kieltä munintakanojen, kaniinien, nuorikkokanojen, siitosbroilereiden, siitoskanojen, viiriäisten, ankkojen ja hanhien kasvatuksessa. Häkeissä pitämisestä aiheutuu tarpeetonta haittaa tuotantoeläinten hyvinvoinnille, sillä on olemassa häkittömiä kasvatustuotoja, joissa eläinten elinolot ovat paremmat.

Eläinsuojeluvaltuutettu

Nykyhallitus lopetti lyhyeen vuonna 2013 perustetun eläinsuojeluasiamiehen viran. Eläinsuojelulain yhteydessä on hyvä mahdollisuus perustaa tehtävä uudelleen, eläinsuojeluvaltuutetun nimikkeellä.

Lakialoite LA 39/2018 vp

Eläinsuojeluvaltuutetun tehtävä on varmistaa se, että eläinten asiat ja hyvinvointi pääsevät esille yhteiskunnallisessa keskustelussa ja lainsäädännössä. Hän ajaa tutkimustietoon perustuen eläinten hyvinvoinnin edistämistä asettuen poliittisten ja intressiristiriitojen ulkopuolelle. Ihmiset ovat jatkuvasti kiinnostuneempia eläinten kohtelusta ja ruuan alkuperästä. Eläinsuojeluvaltuutettu on taho, jolta voidaan hankkia riippumatonta näkemystä eläinten hyvinvoinnista.

Eläimillä ei ole mahdollisuutta puolustaa omia oikeuksiaan. Siksi on varmistettava, että eläimillä on oma puolestapuhujansa myös valtionhallinnossa.

Turkistarhauksen kieltö

Turkistarhaus on eläintuotannon julmin muoto. Eläinten kasvattamista ja tappamista pelkästään turkisten tuottamista varten pidetään yhä laajemmin eettisesti kestäättömänä toimintana.

Turkistuosannon lakkauttamisen merkittävin peruste on tuotannossa esiintyvät huomattavat eläinten hyvinvointiongelmat, sillä eläimet kärsivät liikunnan puutteesta ja virikkeettömyydestä. Häkeissä eläimet eivät voi toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään. Eläinten hyvinvoinnin kannalta ainoa mahdollisuus on lopettaa turkistuosanto Suomessa siirtymäajalla. Lisäksi yhä useamassa Euroopan maassa on eettisen keskustelun seurauksena kielletty turkistarhaus kokonaan.

Esitämme turkistarhauksen kieltämistä viiden vuoden siirtymäajalla. Turkistarhaajille on tarjottava siirtymäajalla ja mahdollisesti pitempäänkin tukea uuteen elinkeinoon siirtymisessä. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi uraneuvontaa ja -valmennusta, muutos- ja investointitukia, opintosetelitä, yritysneuvontaa ja muuta tarpeellista tukea ja muutosturvaa. Tässä yhteiskunnalla on tavallistakin suurempi vastuu, koska turkistarhaajat joutuvat lopettamaan yritystoimintansa lainsäädännön muuttumisen johdosta.

Broilerinkasvatuksen sääntely

Suomi soveltaa broilereiden kasvatuksessa EU-sääntelyn asettamaa suojelun vähimmäistasoa. Niin sanottu broileridirektiivi (Euroopan neuvoston lihantuotantoa varten pidettävien kanojen suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista annettu direktiivi 2007/43/EY) mahdollistaa broilereiden elinolojen kannalta kohtuuttoman kasvatustiheyden, 42 kiloa neliömetrillä. Tämä määrä ei takaa broilereille riittävää elintilaa.

Uuden eläinsuojelulain on tarkoituksensa mukaisesti edistettävä myös broilereiden hyvinvointia. Elintilan kasvattaminen on välttämätön ensiaskel tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Esitämme broilereiden kasvatustiheyden laskemista 36 elopainokiloon ja enintään 25 eläimeen neliömetrillä. Vastaava määrällinen raja on tehty esimerkiksi Ruotsissa. Se vastaa paremmin myös niihin edellytyksiin, joita eläimen pitopaikalle on uudessa laissa asetettu.

Eläinjalostus

Hallituksen esitys tiukentaa eläinjalostusta koskevia vaatimuksia ja antaa valvoville viranomaisille keinoja puuttua aiempaa paremmin jalostukseen. Lakia tulisi kuitenkin soveltaa myös tuotantoeläinten kohdalla siten, että esimerkiksi broilereiden jalostukseen puututtaisiin. Broilerei-

Lakialoite LA 39/2018 vp

den hyvinvointiongelmat liittyvät suureksi osaksi niiden nopeaksi jalostettuun lihasten kasvuun, jolloin sydän, keuhkot ja jalkojen luut eivät ehdi kehittyä tarpeeksi nopeasti.

Lisäksi esityksestä puuttuu tehokkaimmaksi arvioitu keino puuttua lemmikkien jalostukseen: eläinlääkäreille on asetettava ilmoitusvelvollisuus tapauksista, joissa haittaa aiheuttava ominaisuus on johtanut eläinlääkärin suorittaman kirurgisen toimenpiteen tarpeeseen. Näitä ovat esimerkiksi tilanteet, joissa eläin ei pysty synnyttämään luonnollisesti tai eläimelle joudutaan tekemään sen elämänlaadun parantamiseksi leikkaus, kuten hengitysteiden suurentaminen. Ilmoitusvelvollisuuden ja ilmoituksista kerättävän rekisterin avulla voidaan puuttua ylijalostuksen ongelmiin.

Eläinten itseisarvon kunnioittamisen pohjalta tulisi myös säätää, että jos naaras ei suostu astumiseen ilman voimakasta kiinnipitämistä, ei eläinten parittaminen ole sallittua.

Parempaa valvontaa

Eläinsuojelulain yhteydessä on tärkeää varmistaa, että viranomaisilla on tarvittava osaaminen, resurssit ja oikeudet valvoa lain noudattamista ja edistää eläinten hyvinvointia.

Tätä varten esitämme valvontaviranomaiselle oikeutta tehdä tarkastuskäyntejä myös tuotantotiloille ilman erillistä ilmoitusta. Suuri osa suomalaisista eläimistä viettää elämänsä nimenomaan tuotantotiloilla. Tarkastusoikeus vahvistaa myös kuluttajien luottamusta siihen, että tiloilla kasvavat eläimet voivat hyvin.

Lisäksi laissa on syytä korostaa, että valvontaviranomaisella on oikeus hankkia kiireellistä hoitoa eläimelle tai tehdä kiireellisiä toimenpiteitä, vaikka omistaja ei olisikaan tavoitettavissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eläinten hyvinvoinnista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *säädetään:*

Lakialoite LA 39/2018 vp

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on edistää eläinten hyvinvointia ja suojella eläimiä parhaalla mahdollisella tavalla niiden hyvinvoinnille aiheutuvalta haitalta, kivulta ja kärsimykseltä.

Lain tarkoituksena on myös lisätä eläinten kunnioitusta ja hyvää kohtelua.

Kunnioittaminen perustuu eläinten itseisarvon tunnustamiseen.

2—5 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

2 luku

Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 ja 7 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

8 §

Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä ja kiertävässä eläinnäyttelyssä voidaan pitää vain sellaisia eläimiä ja eläinlajeja, joiden pito voidaan saatavilla olevan tieteellisen tiedon ja käytännön kokemuksen perusteella järjestää niin, että:

1) eläimillä on mahdollisuus toteuttaa liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään ja muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin liittyviä olennaisia käyttäytymistarpeita;

2) eläinten fysiologiset tarpeet voidaan tyydyttää;

3) eläimille voidaan järjestää asianmukaiset pitopaikat; ja

4) eläinten sairastuessa tai vahingoituessa niille voidaan antaa asianmukaista hoitoa.

Eläinten tarhaaminen turkisten tuottamiseksi on kielletty. Valtioneuvoston asetuksella voidaan eläinsuojelullisista syistä kieltää eläinten tarhaaminen myös muissa tuotannollisissa tarkoituksissa.

Eläinlajit, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä eläinnäyttelyissä, on lueteltu liitteessä 1. Valtioneuvoston asetuksella säädetään niistä eläimistä ja eläinlajeista, joita voidaan pitää seura- ja harrastuseläiminä.

Haitallisten vieraslajien hallussapidosta säädetään haitallisten vieraslajien tuonnin ja leviämisen ennalta ehkäisemisestä ja hallinnasta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuk-

Lakialoite LA 39/2018 vp

sessä (EU) N:o 1143/2014, jäljempänä *vieraslajiasetus*, sekä vieraslajeista aiheutuvien riskien hallinnasta annetussa laissa (1709/2015).

9—11 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

3 luku

Eläinten kohtelu

12—14 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

15 §

Eläimille tehtävät toimenpiteet

Leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta perusteltua.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa säädetään, sallittua on kuitenkin:

- 1) eläimen merkitseminen lyhytaikaista ja vähäistä kipua aiheuttavalla menetelmällä;
- 2) muussa lainsäädännössä edellytettävien veri- ja kudospäytöiden ottaminen eläimestä;
- 3) naudan ja vuohen sarvenaiheen tuhoaminen ja sarvien poistaminen;
- 4) eläimen kastraatio ja sterilaatio;
- 5) sellainen leikkaus ja muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, joka on tarpeen eläinten käsiteltävyyden parantamiseksi, ihmisten tai muiden eläinten terveyden tai turvallisuuden varmistamiseksi, eläimen jalostusarvon määrittämiseksi tai muun vastaavan eläinten pitoon liittyvän välttämättömän syyn takia; sekä
- 6) eläinten keinosiemennys ja muiden keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimenpiteiden tekeminen.

Mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteet voidaan saavuttaa myös muilla menetelmillä, on valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Eläintä, jolle on tehty sellainen leikkaus tai muu kipua tai kärsimystä aiheuttava toimenpide, jonka tarkoituksena on eläimen ulkonäön muuttaminen, ei saa käyttää kilpailuissa tai pitää näytteillä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentin 5 kohdassa tarkoitetuista toimenpiteistä sekä 6 kohdassa tarkoitettua eläinten keinosiemennyksestä ja keinolliseen lisäämiseen liittyvistä toimenpiteistä. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden tekemisessä ja eläinten keinosiemennyksessä käytettävistä menetelmistä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ulkonäön muuttamiseen tähtäävistä ja muista kielletyistä toimenpiteistä.

Lakialoite LA 39/2018 vp

16 §

Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Edellä 15 §:ssä sallitun leikkauksen tai muun kipua aiheuttavan toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi.

Kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä riittävää toimenpiteen aikaista kivunpoistoa ja jälkikivun lievitystä, jollei toimenpiteestä aiheutuva kipu ole lievää ja hetkellistä tai jos toimenpide ei siedä viivytystä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevyydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä ja tarvittavasta kivunlievityksestä.

17—19 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

4 luku

Eläinten hoito

20—24 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

25 §

Eläinjalostus

Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen.

Eläintä ei saa käyttää jalostukseen, jos:

- 1) käytettävä jalostusyhdistelmä aiheuttaa todennäköisesti jälkeläiselle sellaisia sairauksia tai muita ominaisuuksia, joista aiheutuu merkittävää haittaa tämän hyvinvoinnille;
- 2) se ei perinnöllisen ominaisuuden tai sairauden vuoksi kykene lisääntymään luonnollisella tavalla; tai
- 3) lisääntymisestä aiheutuu todennäköisesti merkittävää haittaa sen hyvinvoinnille.

Sellaisia jalostusmenetelmiä, joista voi aiheutua merkittävää haittaa eläimen hyvinvoinnille, ei saa käyttää. Naarasta ei saa astuttaa väkisin paikallaan pitämällä. Eläinlääkäri on velvollinen ilmoittamaan valvontaviranomaiselle haittaa aiheuttavan ominaisuuden vuoksi suorittamastaan kirurgisesta toimenpiteestä.

Eläinten omistajan tai pitäjän tulee estää pitämiensä nisäkkäiden hallitsematon lisääntyminen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaisia eläimiä ei saa käyttää jalostukseen, kielletyistä jalostusmenetelmistä sekä toimenpiteistä nisäkkäiden hallitsemattoman lisääntymisen estämiseksi.

Lakialoite LA 39/2018 vp

26—32 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

5 luku

Eläinten pitopaikka

33—36 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

37 §

Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Eläimen pysyvän pitopaikan on oltava riittävän tilava sekä muutoinkin rakenteiltaan ja varusteiltaan sopiva eläimen fysiologisten tarpeiden sekä niiden olennaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen, jotka liittyvät liikkumiseen, lepoon, kehon huoltoon, ravinnon etsintään tai muuhun vastaavaan toimintaan sekä sosiaalisiin suhteisiin.

Eläintä ei saa pitää jatkuvasti paikalleen kytkettynä eikä sen liikkumista saa jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla.

Eläimellä on oltava jatkuva mahdollisuus jaloitella ja tutkia ympäristöään. Nautaeläinten on päästävä ulkoilemaan laitumella tai tarkoitukseen sopivassa ulkotarhassa ympärivuotisesti. Laidunkautena naudat on päästettävä laiduntamaan vähintään kahden kuukauden yhtämittaiseksi ajaksi. Talvella naudat on päästettävä ulos jaloittelemaan laitumelle tai ulkotarhaan vähintään kaksi kertaa viikossa vähintään tunnin kerrallaan.

Ryhmässä pidettävän eläimen on voitava väistää toista eläintä. Pitopaikan ruokinta- ja juotto-laitteet on suunniteltava, rakennettava ja sijoitettava siten, että eläinten välisestä kilpailusta aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa eläinten hyvinvoinnille. Eläimellä on oltava käytettävissä sopiva lepopaikka.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pysyvän pitopaikan koolle, rakenteille, varusteille ja laitteille asetettavista vaatimuksista.

38 §

Tuotantoeläinten häkkikasvatuksen kiello

Tuotantoeläinten pitäminen häkeissä on kielletty.

39 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

Lakialoite LA 39/2018 vp

6 luku

Eläinten luovutus

40—41 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

7 luku

Eläinkilpailut ja -näyttelyt

42—48 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

8 luku

Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

49—57 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

58 §

Broilerikasvattamot

Sen lisäksi, mitä eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa säädetään eläinten pitopaikasta ilmoittamisesta ja tietojen tallettamisesta, broilereiden omistajan tai pitäjän on ilmoitettava pitopaikkarekisteriin talletettavaksi tiedot kasvattamon rakennusten niistä kasvatusosastoista, joissa broileriparvia kasvatetaan. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää tuotantopölyn lintua, joka kuuluu *Gallus gallus* -lajiin.

Eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä tarkoitettua luetteloa on pidettävä kasvatusosastoittain, ja siitä tulee käydä ilmi:

- 1) tuotujen broilereiden lukumäärä ja niiden käytettävissä oleva alue;
- 2) broilereiden rotu tai hybridi, jos se on tiedossa;
- 3) lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden lukumäärä ja kuolinsyyt, jos ne ovat tiedossa; sekä
- 4) parveen jäävien broilereiden lukumäärä myytävien tai teurastettavien broilereiden poistamisen jälkeen.

Jos broilereiden kasvatustiheys on yli 33 elopainokiloa neliometriä kohti, broilereiden omistajan tai pitäjän on laadittava broilerikasvattamon tuotantojärjestelmästä kirjallinen kuvaus, johon on sisällytettävä tekniset tiedot rakennuksista ja niiden laitteista. Kuvaus on pidettävä ajan tasalla. Kasvattamossa käytettävästä kasvatustiheydestä tai siihen tehtävästä muutoksesta ja tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista on ilmoitettava maakunnalle viimeistään 15 päivää

Lakialoite LA 39/2018 vp

ennen ensimmäisen parven sijoittamista rakennukseen. Tuotantojärjestelmään tehdyistä muutoksista, jotka voivat vaikuttaa broilereiden hyvinvointiin, on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Broilereiden kasvatustiheys ei saa ylittää 36 elopainokiloa eikä 25 eläintä neliömetrillä.

Broilereiden omistajan tai pitäjän on toimitettava teurastamoon tarvittavat tiedot parven pito-paikasta ja parvesta lähettäessään broilereita teurastettaviksi.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset broilerikasvattamon tuotantojärjestelmän kuvauksesta, tuotantojärjestelmää koskevista keskeisistä tiedoista, broilereiden kasvatustiheyttä koskevista vaatimuksista, hyvän käytännön oppaasta, broilereiden kuolleisuudessa huomioon otettavista seikoista sekä teurastamoon toimitettavista parvea koskevista tiedoista.

59—62 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

9 luku

Eläinten lopetus

63—69 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

10 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

70 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tämän lain sekä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanoa sekä valvoo niiden noudattamista. Maa- ja metsätalousministeriössä toimii itsenäisenä viranomaisena eläinsuojeluvaltuutettu.

71—74 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

11 luku

Valvonta ja tietojen julkisuus

75 ja 76 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

Lakialoite LA 39/2018 vp

77 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti.

Ilman epäilyäkin valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus:

- 1) eläintarhassa;
- 2) pysyvässä eläinnäyttelyssä;
- 3) sirkuksessa;
- 4) kiertävässä eläinnäyttelyssä;
- 5) eläinkilpailussa;
- 6) eläinnäyttelyssä ja siellä, missä eläimiä muutoin pidetään näytteillä yleisölle, käytetäänesityksissä tai näytöksissä;
- 7) siellä missä luonnonvaraisia eläimiä tarhataan riistanhoidollisessa tai tuotannollisessa tarkoituksessa;
- 8) siellä, missä seura- ja harrastuseläimiä pidetään 59 §:ssä tarkoitetulla tavalla ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa;
- 9) siellä, missä luonnonvaraisia eläimiä hoidetaan 60 §:ssä tarkoitetulla tavalla;
- 10) siellä, missä harjoitetaan 66 §:ssä tarkoitettua eläinten lopetukseen liittyvää toimintaa;
- 11) rajanylityspaikalla, maastapoistumispaikalla ja eläinlääkinnällisen rajatarkastusasemaluueella;
- 12) kaikissa eläintiloissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa sekä poroteurastamoissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa;
- 13) toiminnanharjoittajan pyynnöstä;
- 14) rikoslain (39/1889) 17 luvun 23 §:n nojalla määrätyn eläintenpitokiellon noudattamisen valvomiseksi;
- 15) tuotantoeläintiloilla.

Ruokavirasto voi määrätä maakunnan tekemään tarkastuksen tai tarkastuksia eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi taikka Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen velvoitteiden täyttämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännön niin edellyttäessä. Maakunta voi päättää vastaavista tarkastuksista myös omassa valvonnassaan.

Tarkastuksen tekijällä on oikeus päästä tiloihin, joita tarkastuksen tekeminen edellyttää, ja ottaa maksutta valvontaa varten tarvittavia näytteitä. Hänellä on oikeus tarkastaa eläin, eläimen pitopaikka ja muut eläintenpitoon liittyvät tilat, eläintä varten tarkoitettu ravinto, juotava, varusteet ja välineet sekä eläintenpitoon liittyvät tiedot ja asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkittävät seikat.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä on rikottu tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädetyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomaisen.

78—90 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

Lakialoite LA 39/2018 vp

12 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

91—95 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

96 §

Kiireellisen hoidon hankkiminen

Valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa, jos se on välttämätöntä eläimen hyvinvoinnin turvaamiseksi eikä hyvinvointia voida turvata riittävän varmasti muulla tavoin. Eläin voidaan tässä tarkoituksessa myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Ennen toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viivytyksettä tavattavissa. Jos toimenpiteeseen ryhtyy muu valvontaviranomainen kuin maakunta, toimenpiteestä on ilmoitettava viipymättä maakunnalle.

Valvontaviranomaisen päätös on voimassa määräajan tai toistaiseksi, kunnes valvontaviranomainen antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Valvontaviranomaisen on huolehdittava siitä, että lopullista ratkaisua varten tarvittavat selvitykset tehdään viipymättä.

97—103 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

13 luku

Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

104—106 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

14 luku

Maksut ja palkkiot

107—109 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

Lakialoite LA 39/2018 vp

15 luku

Rekisterit

110—112 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

16 luku

Rangaistussäännökset

113—116 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

17 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

117 ja 118 §

(Kuten HE 154/2018 vp)

119 §

Eläinten pidon rajoituksia koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan turkistarhaan sovelletaan 8 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2026.

120 §

Eläinten pitopaikkaa koskevat siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan sovelletaan muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen sekä vasikoiden osalta 37 §:n 3 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2021.

Maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen sekä vasikoiden osalta sovelletaan 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2029 ja 37 §:n 3 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2021.

Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan navettaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen nautojen pitopaikkaan sovelletaan 37 §:n 2 ja 3 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi pitopaikka on valmistunut.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan navettaan voidaan hakea poikkeusta, mikäli 37 §:n 3 momentin toteuttaminen katsotaan mahdottomaksi.

Lakialoite LA 39/2018 vp

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2026. Tiineytyshäkissä tarkoitetaan kääntymisen estävää emakoiden ja ensikoiden yksittäishäkkiä. Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan sikalaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden porsitushäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2031. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan sikalaan tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen sikojen pitopaikkaan sovelletaan emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkissä ja porsitushäkissä pidon osalta 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi pitopaikka on valmistunut.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevaan talliin sovelletaan 37 §:n 2 momenttia 1 päivästä tammikuuta 2026. Tämän lain voimaan tulon jälkeen peruskorjattavaan talliin tai sen osastoon ja rakennettavaan uuteen hevosten pitopaikkaan sovelletaan 37 §:n 2 momenttia, kun peruskorjaus tai uusi pitopaikka on valmistunut.

Tämän lain voimaan tullessa toiminnassa olevien häkkikasvattamojen osalta sovelletaan 38 §:ää 1 päivästä tammikuuta 2026.

Lakialoite LA 39/2018 vp

Liite 1

Tuotantoeläimenä voidaan pitää seuraavia nisäkäs- ja lintulajeja:

Nisäkkäät

- 1) nauta (*Bos taurus*)
- 2) sika ja villisika (*Sus scrofa*)
- 3) kesylammas ja mufloni (*Ovis aries*)
- 4) vuohi (*Capra hircus*)
- 5) hevonen (*Equus caballus*) ja aasi (*Equus asinus*) sekä hevosen ja aasin risteymät
- 6) laama (*Lama glama*)
- 7) alpaka (*Vicugna pacos*)
- 8) kaniini (*Oryctolagus cuniculus*)
- 9) minkki (*Mustela vison*) 1.1.2026 saakka
- 10) hilleri (*Mustela putorius*) 1.1.2026 saakka
- 11) soopeli (*Martes zibellina*) 1.1.2026 saakka
- 12) kettu (*Vulpes vulpes*) ja naali (*Vulpes lagopus*) sekä näiden risteymät 1.1.2026 saakka
- 13) supikoira (*Nyctereutes procyonoides*) 1.1.2026 saakka
- 14) rotta (*Rattus norvegicus*)
- 15) kesyhiiri (*Mus musculus*)
- 16) marsu (*Cavia porcellus*)
- 17) kultahamsteri (*Mesocricetus auratus*)
- 18) gerbiili (*Meriones unguiculatus*)
- 19) poro (*Rangifer tarandus tarandus*)
- 20) kuusipeura (*Dama dama*)
- 21) biisoni (*Bison bison*)

Linnut

- 1) kana (*Gallus gallus*)
- 2) kalkkuna (*Meleagris gallopavo*)
- 3) hanhi (*Anser anser*)
- 4) ankka ja heinäsaorsa (*Anas platyrhynchos*)
- 5) strutsi (*Struthio camelus*)
- 6) emu (*Dromaius novaehollandiae*)
- 7) viiriäinen (*Coturnix coturnix*)
- 8) helmikana (*Numida meleagris*)
- 9) peltopyy (*Perdix perdix*)
- 10) fasaani (*Phasianus colchicus*)

Tuotantoeläimenä voidaan lisäksi pitää muita kuin nisäkkäisiin tai lintuihin kuuluvia eläinlajeja.

2. Sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä voidaan pitää seuraavia eläinlajeja:

Lakialoite LA 39/2018 vp

1) kesymuodot seuraavista:koira (*Canis familiaris*), kissa (*Felis silvestris catus*), vuohi (*Capra hircus*), sika (*Sus scrofa*),hevonen (*Equus caballus*), aasi (*Equus asinus*) sekä hevosen ja aasin risteymät

- 2) rotta (*Rattus norvegicus*)
- 3) kesyhiiri (*Mus musculus*)
- 4) marsu (*Cavia porcellus*)
- 5) kaniini (*Oryctolagus cuniculus*)
- 6) kultahamsteri (*Mesocricetus auratus*)
- 7) gerbiili (*Meriones unguiculatus*)
- 8) kana (*Gallus gallus*)
- 9) kalkkuna (*Meleagris gallopavo*)
- 10) hanhi (*Anser anser*)
- 11) ankka (*Anas platyrhynchos*)
- 12) kesykyyhky (*Colomba livia domestica*)
- 13) papukaijat (*Psittacidae*)
- 14) selkärangattomat eläimet

Lakialoite LA 39/2018 vp

Liite 2

(Kuten HE 154/2018 vp)

2. — 7. laki kuten HE 154/2018 vp

Helsingissä 28.9.2018

Emma Kari vihr
Touko Aalto vihr
Outi Alanko-Kahiluoto vihr
Pekka Haavisto vihr
Hanna Halmeenpää vihr
Satu Hassi vihr
Heli Järvinen vihr
Johanna Karimäki vihr
Jyrki Kasvi vihr
Krista Mikkonen vihr
Ville Niinistö vihr
Olli-Poika Parviainen vihr
Jani Toivola vihr
Antero Vartia vihr
Ozan Yanar vihr